

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Delreform av lagstiftningen om penningtvätt

Finansmarknaden

Finansministeriets publikationer – 2021:46

Finansministeriets publikationer 2021:46

Delreform av lagstiftningen om penningtvätt

Finansministeriet Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Finansministeriet

ISBN pdf: 978-952-367-510-0

ISSN pdf: 1797-9714

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021 Finland

Delreform av lagstiftningen om penningtvätt

Finansministeriets publikationer 2021:46	Tema	Finansmarknaden
Utgivare Finansministeriet		
Utarbetad av Finansministeriet		
Språk svenska	Sidantal	45

Referat

En arbetsgrupp föreslår ändringar i lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Arbetsgruppen ska ändra lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism utifrån nationella lagändringsbehov. Avsikten är också att förbättra genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet och att följa FATF:s rekommendationer.

Arbetsgruppen föreslår att det till penningtvättslagen fogas definitioner av tvivelaktiga transaktioner, kunder och kundförhållanden samt att definitionen av personer i politiskt utsatt ställning utvidgas. Åtgärderna för kundkontroll ändras och det görs preciseringar i fråga om kundkontroll.

Arbetsgruppen föreslår att centralen för utredning av penningtvätt ska ha rätt att på begäran få en riskbedömning som utarbetats av tillsynsmyndigheten för penningtvättslagen samt att det till lagen fogas krav i fråga om den rapporteringsskyldigas riskhantering.

Arbetsgruppen föreslår att tillsynsmyndigheterna för penningtvättslagen ges befogenhet att övervaka att de rapporteringsskyldiga följer sanktionsbestämmelserna. Tillsynsmyndigheterna ska också ha rätt att utföra virtuella inspektioner. Dessutom sänks den nedre gränsen för ordningsavgift till 1 000 euro och advokatföreningen ges rätt att meddela bindande föreskrifter med stöd av penningtvättslagen.

Dessutom fogas Brottspåföljdsmyndigheten och Migrationsverket till de ombesörjningsskyldiga som avses i penningtvättslagen.

Nyckelord finansmarknaden, penningtvätt, terrorism, ekonomiska brott, risker, riskbedömning

---

ISBN PDF	978-952-367-510-0	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-510-0>

Rahanpesusääntelyn osittaisuudistus

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:46	Teema	Rahoitusmarkkinat
Julkaisija Valtiovarainministeriö		
Yhteisötekijä Valtiovarainministeriö		
Kieli ruotsi	Sivumäärä	45

Tiivistelmä

Työryhmä ehdottaa muutettavaksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen lainsäädäntöä.

Työryhmän tarkoituksena on muuttaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen lainsäädäntöä kansallisten lainmuutostarpeiden pohjalta. Tarkoituksena on myös parantaa neljännen rahanpesudirektiivin täytäntöönpanoa ja vastata FATF:n suosituksiin.

Työryhmä ehdottaa, että rahanpesulakiin lisättäisiin epäilyttävän liiketoimen, asiakkaan ja asiakassuhteen määritelmät sekä laajennettaisiin poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää. Asiakkaan tuntemista koskevia velvoitteita muutettaisiin sekä tehtäisiin täsmennyksiä asiakkaan tuntemiseen.

Työryhmä ehdottaa, että rahanpesun selvittelykeskukselle annettaisiin oikeus saada pyynnöstä rahanpesulakia valvovan viranomaisen laatima riskiarvio sekä lisättäisiin lakiin ilmoitusvelvollisen riskienhallintaa koskevia vaatimuksia.

Työryhmä ehdottaa, että rahanpesulakia valvoville viranomaisille annettaisiin toimivalta valvoa, ilmoitusvelvollisten pakotesääntelyn noudattamista. Valvojilla olisi myös oikeus tehdä virtuaalisia tarkastuksia. Lisäksi laskettaisiin rikemaksun alarajaa 1000 euroon ja annettaisiin asianajajyhdistykselle oikeus antaa sitovia määräyksiä rahanpesulain nojalla.

Lisäksi Rikosseuraamuslaitos ja Maahanmuuttovirasto lisättäisiin rahanpesulain mukaisiksi huolehtimisvelvollisiksi.

Asiasanat rahoitusmarkkinat, rahanpesu, terrorismi, talousrikokset, riskit, riskinarviointi

ISBN PDF 978-952-367-510-0 **ISSN PDF** 1797-9714

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-510-0>

Partial Reform of Money Laundering Legislation

Publications of the Ministry of Finance 2021:46	Subject	Financial Markets
Publisher Ministry of Finance		
Group author Ministry of Finance		
Language Swedish	Pages	45

Abstract

The working group proposes that the legislation on preventing money laundering and terrorist financing should be amended.

The purpose of the working group is to amend the legislation on preventing money laundering and terrorist financing on the basis of needs for legislative changes at national level. The aim is also to ensure more effective implementation of the Fourth Anti-Money Laundering Directive and to react to FATF Recommendations.

The working group proposes that the definitions of a suspicious transaction, customer and customer relationship should be added to the Anti-Money Laundering Act and the definition of a politically exposed person should be expanded. The obligations concerning customer due diligence would be changed and the provisions on customer due diligence clarified.

The working group proposes that the Financial Intelligence Unit would be given the right to receive a risk assessment prepared by an authority supervising compliance with the Anti-Money Laundering Act upon request and that requirements concerning the risk management of an obliged entity would be added to the act.

The working group proposes that the authorities supervising compliance with the Anti-Money Laundering Act should be given the powers to supervise compliance with the sanctions regulation applying to obliged entities. Supervisors would also have the right to carry out virtual inspections. The lower limit of the administrative fine would be set at EUR 1,000 and the Finnish Bar Association would have the right to issue binding orders under the Anti-Money Laundering Act.

The Criminal Sanctions Agency and the Finnish Immigration Service would also be added to the list of authorities with a general duty to exercise care under the Anti-Money Laundering Act.

Keywords financial markets, money laundering, terrorism, economic crime, risks, risk assessment

---

ISBN PDF	978-952-367-510-0	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-510-0>

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Motivering	8
1 Specialmotivering	8
1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	8
1.2 Lag om centralen för utredning av penningtvätt	33
1.3 Lagen om Finansinspektionen	33
2 Bestämmelser på lägre nivå än lag	34
Bilaga 1 Lagförslag	35
1. Lag om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	35
2. Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt	44
3. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	45

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om Finansinspektionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om Finansinspektionen ändras.

På grund av brister i det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism föreslås ändringar i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Dessutom ska lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och lagen om Finansinspektionen också ändras i syfte att samordna den nationella lagstiftningen med rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder, som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD.

Det föreslås dessutom att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om Finansinspektionen ändras också på grund av nationella lagändringsbehov.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2022.

MOTIVERING

1 Specialmotivering

1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 1 mom. 11 punkten ändras så att penningtvättslagen tillämpas på revisorer enligt revisionslagen (1141/2015) när de utför uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i den lagen eller enligt 1 § 1 och 3 mom. i lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015) eller utövar annan verksamhet i den egenskap som avses i 1 kap. 1 § 4 mom. i revisionslagen.

I propositionen föreslås ett förtydligande om att penningtvättslagen ska tillämpas på revisorernas verksamhet i större utsträckning än endast när lagstadgad revision utförs. En revisor kan hos en kund eller dess transaktioner upptäcka tecken på penningtvätt eller finansiering av terrorism. När den gällande ställningen som rapporteringsskyldig är begränsad till lagstadgad revision, förpliktar eller tillåter misstankar som väcks utanför den lagstadgade revisionen inte revisorn att rapportera en tveklaktig transaktion. Genom ändringen anpassas tillämpningsområdet gällande revisorer så att det bättre motsvarar tillämpningsområdet enligt det fjärde penningtvättsdirektivet. Direktivets tillämpningsområde är omfattande, eftersom tillämpningsområdet inte har begränsats till en viss verksamhet som revisor. Direktivets tillämpningsområde omfattar revisorer som fysiska personer och juridiska personer när de utövar yrkesverksamhet (punkt 3 underpunkt a i artikel 2.1).

Enligt förslaget ska revisorerna fortfarande iakttä skyldigheterna enligt penningtvättslagen på samma sätt som enligt den gällande regleringen när de utför lagstadgad revision (1 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten i revisionslagen). I och med den föreslagna ändringen ska revisorerna dessutom iakttä de rapporteringsskyldigas förpliktelser enligt penningtvättslagen när de utför andra uppdrag som en revisor har enligt någon lag eller förordning eller i vilka revisorn ger ett skriftligt utlåtande till en myndighet eller domstol (1 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i revisionslagen). Andra åtgärder som föreskrivs för revisorer är till exempel ap- portyttranden enligt aktiebolagslagen och andra bolagsrättsliga yttranden (bland annat i samband med företagsarrangemang).

Det föreslås att revisorernas skyldigheter enligt penningtvättslagen ytterligare utvidgas till att gälla också när en revisor i denna egenskap utövar annan verksamhet än sådan som nämns ovan (1 kap. 1 § 4 mom. i revisionslagen). Förslaget gäller bland annat översiktliga granskningar och andra uppdrag som frivilligt beställs av revisorerna enligt avtal. Tillämpningsområdet är mer omfattande än för närvarande, men dock bundet till det att revisorn är verksam i egenskap av revisor. Avsikten är att utvidga tillämpningsområdet till all verksamhet där en revisor har möjlighet att upptäcka transaktioner av betydande värde. Den föreslagna utvidgningen motsvarar bättre än för närvarande tillämpningsområdet i fråga om övriga rapporteringsskyldiga.

Revisorn ska iakttä skyldigheterna enligt penningtvättslagen också när revisorn utför revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin samt utför andra revisionsuppgifter inom den offentliga förvaltningen och ekonomin. När det gäller den offentliga förvaltningen och ekonomin begränsas tillämpningsområdet till lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

Lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin är en allmän lag som tillämpas på revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin till den del något annat inte föreskrivs i någon annan lag. Bestämmelser om statens revisionsverks skyldighet att utföra revision av staten finns i grundlagen. I 90 § 2 mom. i grundlagen föreskrivs följande: "För revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten finns i anknytning till riksdagen statens revisionsverk, som är oavhängigt. Närmare bestämmelser om revisionsverkets ställning och uppgifter utfärdas genom lag." Närmare bestämmelser om statens revisionsverks ställning, uppgifter och granskningsrätt finns i lagen om statens revisionsverk. Lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin gäller alltså inte revision av staten utan revision inom den övriga offentliga förvaltningen, dvs. i praktiken revision inom kommunerna.

3 §. Avgränsning av tillämpningsområdet. Det föreslås att paragrafens 2 mom. upphävs. I momentet föreskrivs det om ett undantag från tillämpningsområdet i fråga om bolag där en person som sköter förvaltarregistreringen har införts i bolagets aktieägarförteckning i stället för aktieägaren, om bolagets värdepapper är föremål för handel på en reglerad marknad enligt 1 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012).

Avsikten med bestämmelsen har varit att genomföra artikel 3.7 e i det fjärde penningtvättsdirektivet. Med tjänsteleverantör till trustar eller bolag avses enligt artikel 3.7 e i direktivet alla personer som affärsmässigt tillhandahåller tredje man en funktion som nominell aktieägare för en annan person, som inte är ett bolag noterat på en reglerad marknad som omfattas av informationsskyldighet i enlighet med unionsrätten eller omfattas av motsvarande internationella normer, eller åtgärder för att någon annan ska kunna utöva en sådan funktion. I 2 mom. i lagen hänvisas det dock felaktigt till bolag där en person som

sköter förvaltarregistreringen har införts i bolagets aktieägarförteckning i stället för aktieägaren, om bolagets värdepapper är föremål för handel på en reglerad marknad. Istället har avsikten varit att i momentet hänvisa till dem som sköter förvaltarregistreringen i bolaget. Avsikten har inte varit att utesluta själva bolagen från tillämpningsområdet för penningtvättslagen.

Det finns dock ingen anledning att korrigera 2 mom. så att begränsningen av tillämpningsområdet riktas till dem som sköter förvaltarregistreringen och som i stället för ägaren har antecknats i börsbolagets aktieägarförteckning. Avgränsningen av tillämpningsområdet är onödig, eftersom de som sköter förvaltarregistreringen redan med stöd av andra bestämmelser i penningtvättslagen inte omfattas av tillämpningsområdet. Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 21 punkten ska lagen tillämpas på tillhandahållare av företagstjänster. Enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e i lagen avses med tillhandahållare av företagstjänster en sammanslutning eller näringsidkare som affärsmässigt tillhandahåller tredje parter skötande av förvaltarregistrering, när den som ska sköta registreringen har införts i aktieägarförteckningen för ett annat än ett publikt aktiebolag. Det föreslås att 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e ändras så att den motsvarar direktivet där det hänvisas till ett bolag noterat på en reglerad marknad. I den gällande lagens 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e hänvisas det däremot till offentliga aktiebolag.

4 §. Definitioner. Det föreslås att paragrafens 1 mom. 10 punkt underpunkt e ändras så att det där i stället för till offentliga aktiebolag hänvisas till bolag vars värdepapper är föremål för handel på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017).

Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 21 punkten ska lagen tillämpas på tillhandahållare av företagstjänster. Enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e i lagen avses med tillhandahållare av företagstjänster en sammanslutning eller näringsidkare som affärsmässigt tillhandahåller tredje parter skötande av förvaltarregistrering, när den som ska sköta registreringen har införts i aktieägarförteckningen för ett annat än ett publikt aktiebolag. Det föreslås att 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e ändras så att den motsvarar artikel 3.7 e i det fjärde penningtvättsdirektivet, där det hänvisas till ett bolag noterat på en reglerad marknad.

Det föreslås att det *inledande stycket i 1 mom. 11 punkten* ändras med anledning av den ändring som föreslås i 3 kap. 13 § i penningtvättslagen. I propositionen föreslås det att 3 kap. 13 § 4 mom. i penningtvättslagen ändras genom att man stryker det nuvarande 4 mom., enligt vilket en person inte längre betraktas som en person i politiskt utsatt ställning när han eller hon inte har haft något betydande offentligt uppdrag på minst ett år. På grund av den ändringen stryks också hänvisningen i 3 kap. 13 § 3 mom. till en person som har varit i politiskt utsatt ställning. Det nuvarande 4 mom. ersätts med ett nytt 4 mom., där

det föreskrivs att när en person inte längre har ett betydande offentligt uppdrag ska den rapporteringsskyldiga åtminstone under 12 månader beakta om personen fortfarande utgör en risk och tillämpa lämpliga åtgärder utifrån en riskbaserad bedömning tills personen inte längre anses utgöra någon specifik risk i fråga om personer i politiskt utsatt ställning. På grund av ändringen föreslås det också att hänvisningen till att också personer som har varit verksamma i betydande offentliga uppgifter är i politiskt utsatt ställning stryks ur definitionen av personer i politiskt utsatt ställning.

Det föreslås att definitionen av personer i politiskt utsatt ställning i 1 mom. 11 punkten underpunkt i ändras på grund av de brister som konstaterats i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet. Enligt den underpunkten avses med person i politiskt utsatt ställning en fysisk person som har eller har haft betydande offentliga uppdrag som medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett företag som är helt statsägt. I artikel 3.9 i det fjärde penningtvättsdirektivet finns en motsvarande definition av personer i politiskt utsatt ställning som den nationella definitionen grundar sig på. Enligt artikel 3.9 g är personer i politiskt utsatt ställning ledamöter i statsägda företags förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan. I direktivet har definitionen inte begränsats till att gälla endast företag som i sin helhet ägs av staten. Den gällande definitionen i penningtvättslagen är snävare än definitionen i direktivet eftersom den förutsätter att staten äger 100 procent av företaget för att en medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan ska anses vara en person i politiskt utsatt ställning.

I propositionen föreslås det att definitionen kompletteras så att den också omfattar av staten majoritetsägda företag. Med ett statsägt företag avses efter ändringen både företag som helt ägs av staten och sådana bolag där staten är majoritetsägare, om vilka det föreskrivs i 2 § 3 mom. i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007). Enligt den lagen avses med bolag med statlig majoritet ett aktiebolag där staten har majoriteten av det röstetal som samtliga aktier medför. Definitionen omfattar inte statens intressebolag, där staten har högst 50 procent av det röstetal som samtliga aktier medför. Definitionen är dock mer omfattande än definitionen av bolag med statlig majoritet i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning, eftersom den också omfattar företag som ägs av andra stater än finska staten.

Den gällande definitionen preciseras i statsrådets förordning om betydande offentliga uppdrag som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (610/2019). Enligt 10 § i förordningen är i 1 kap. 4 § 11 punkten underpunkt i i penningtvättslagen avsedda helt statsägda företag bolag som finska staten direkt eller indirekt äger sammanlagt 100 procent av. I propositionen föreslås det att definitionen utvidgas så att den också omfattar bolag där staten är majoritetsägare. Dessutom föreslås det att definitionen i fortsättningen också ska omfatta finländska företag som ägs av andra stater än finska staten. Till dessa delar bör också statsrådets förordning ändras. I fråga om

bolag med statlig majoritet förutsätts direkt ägande för att definitionen ska vara uppfylld. Definitionen omfattar inte heller bolag vars värdepapper har upptagits till handel på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.

Dessutom ska ordalydelsen i *1 mom. 11 punkten underpunkt i* korrigeras så att den motsvarar artikel 3.9 g i det fjärde penningtvättsdirektivet, enligt vilken personer i politiskt utsatt ställning är ledamöter i statsägda företags förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan. Enligt den finska språkversionen av den nationella definitionen avses med person i politiskt utsatt ställning en fysisk person som har eller har haft uppdrag som medlem av ett förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan i ett företag som är helt statsägt. Enligt en ordagrann tolkning av den finska definitionen kan det förutsättas att en person samtidigt är medlem i företagets förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan för att uppfylla definitionen. Definitionen i direktivet är dock avsedd att täcka alla dessa roller separat, och därför har de sista orden i förteckningen i direktivet avskilts med ordet *eller*. Därför är det skäl att ändra ordet *och* (ja) i den finskspråkiga versionen av den nationella bestämmelsen till ordet *eller* (tai).

En teknisk ändring föreslås i *1 mom. 19 punkten* i paragrafen, så att ett kommatecken fogas till slutet av den.

Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas *en ny 20 punkt* där begreppet tvivelaktig transaktion definieras. Med tvivelaktiga transaktioner avses sådana för en kund ovanliga transaktioner vilkas primära syfte eller mål den rapporteringsskyldiga inte har kunnat utreda eller sådana transaktioner som efter utredningen verkar ovanliga utan någon godtagbar grund. Sådana situationer kan uppstå när den rapporteringsskyldiga fullgör sin utredningsskyldighet enligt 3 kap. 4 § 3 mom. Det är också möjligt att den rapporteringsskyldiga genast när den upptäcker transaktionen drar slutsatsen att transaktionen är så tvivelaktig att den ska anmälas till centralen för utredning av penningtvätt.

I den gällande penningtvättslagen definieras inte begreppet "tvivelaktig transaktion". I den gällande penningtvättslagen används orden tvivelaktig transaktion och misstanke om finansiering av terrorism både tillsammans och separat. I 3 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 4 kap. 1 § 1 mom. och 7 kap. 1 § 4 mom. i penningtvättslagen har misstanke om finansiering av terrorism avskilts från begreppet tvivelaktig transaktion. I 3 kap. 1 § 1 mom. och 4 kap. 2 § 1 mom. i penningtvättslagen nämns inte finansiering av terrorism särskilt vid sidan av tvivelaktiga transaktioner. Även FATF har i landsutvärderingsrapporten om Finland fäst uppmärksamhet vid att bland annat 4 kap. 1 § i penningtvättslagen innehåller ett särskilt omnämnande av misstanke om finansiering av terrorism, men att det i vissa bestämmelser verkar som om det ingår i begreppet tvivelaktig transaktion.

Enligt regeringens proposition (RP 228/2016 rd, s. 112) avses med en tvivelaktig transaktion alla från kundens normala verksamhet avvikande eller ovanliga transaktioner, också transaktioner som är exceptionella i fråga om sitt ekonomiska värde, med beaktande av uppgifter som gäller kundkontroll. Bestämmelsen grundar sig på artikel 33 i det fjärde penningtvättsdirektivet. I artikel 33 i det fjärde penningtvättsdirektivet nämns begreppet misstänkt transaktion (tvivelaktig transaktion). Enligt direktivet ska medlemsstaterna kräva att ansvariga enheter (rapporteringskyldiga), och i tillämpliga fall deras styrelseledamöter och anställda, utan dröjsmål samarbetar fullt ut genom att a) självmant underrätta FIU, inbegripet genom att lämna in en rapport, i de fall den ansvariga enheten vet, misstänker eller har rimliga skäl att misstänka att medel, oberoende av vilket belopp det gäller, utgör vinning av brottslig handling eller har koppling till finansiering av terrorism, och genom att skyndsamt besvara FIU:s begäran om ytterligare uppgifter i sådana fall, och b) på FIU:s begäran direkt eller indirekt ge den all nödvändig information i enlighet med de förfaranden som inrättats genom tillämplig rätt. Alla misstänkta transaktioner, även försök till transaktioner, ska rapporteras. Formuleringen i artikeln hänvisar till att det vid anmälan om en tvivelaktig transaktion görs anmälan om misstankar om att tillgångarna, oavsett storlek, utgör vinning av brottslig handling eller har koppling till finansiering av terrorism. En tvivelaktig transaktion verkar sålunda omfatta misstankar om penningtvätt och finansiering av terrorism.

Begreppet tvivelaktig transaktion förekommer många gånger i penningtvättslagen, och därför är det motiverat att definiera begreppet. Begreppet tvivelaktig transaktion kan betraktas som ett slags övergripande begrepp för en kunds tvivelaktiga verksamhet. En rapporteringskyldig som rapporterar en tvivelaktig transaktion behöver inte veta om det är fråga om eventuell penningtvätt, finansiering av terrorism eller någon annan brottslig verksamhet. Rapporteringskyldiga är skyldiga att meddela att de på basis av sin egen erfarenhet och kundkontroll misstänker att något tvivelaktigt och eventuellt olagligt pågår, men behöver inte veta närmare vad det är fråga om. Det ankommer också på centralen för utredning av penningtvätt att utreda transaktionens faktiska natur.

Genom att till lagen foga en definition av begreppet tvivelaktig transaktion säkerställs tydligheten och enhetligheten i regleringen begreppsmässigt. I den gällande penningtvättslagen förekommer flera begrepp som avser avvikande verksamhet, av vilka en del är synonyma sinsemellan, men som i lagen används i motstridiga betydelser. I det avsnitt i regeringens proposition RP 228/2016 rd (s. 112) som gäller en tvivelaktig transaktion har transaktioner som avviker från normal verksamhet och ovanliga transaktioner åtskilts genom ordet "eller". Avvikande från normal verksamhet och ovanlig är dock med beaktande av begreppsdefinitionerna i det allmänna svenska språket de facto synonymer sinsemellan. Det är således ändamålsenligt att de i penningtvättslagen nämnda begreppen exceptionell, ovanlig och avvikande från det normala ändras till begreppet ovanlig i syfte att förenhetliga begreppen. Begreppet ovanlig används också i det fjärde penningtvättsdirektivet.

All ovanlig verksamhet som kunden bedriver är dock inte nödvändigtvis tvivelaktig. Det kan finnas en laglig och godtagbar grund för en kunds ovanliga verksamhet. Den rapporteringsskyldiga ska utreda sådana situationer i enlighet med den utredningsskyldighet som avses i 3 kap. 4 § 3 mom. När den rapporteringsskyldiga omsorgsfullt har utfört riskbaserade kundkontrollåtgärder och den rapporteringsskyldiga känner till sin kunds förfaranden och sätt att använda den rapporteringsskyldigas tjänster, har det uppstått en uppfattning om vad som är kundens normala verksamhet. Den fortlöpande övervakningen av kundförhållandet och de förfaranden som hänför sig till den byggs upp utifrån denna kundkontroll. Med andra ord borde den rapporteringsskyldiga vid den kontinuerliga övervakningen upptäcka om kundens verksamhet avviker från denna så kallade normala verksamhet. När den rapporteringsskyldiga till exempel genom transaktionsövervakning eller något annat liknande övervakningsförfarande upptäcker att något som avviker från det normala har inträffat, inträffar eller kommer att inträffa ska den försöka utreda saken. Man kan till exempel inhämta mer information av kunden, eller utreda saken på något annat sätt om det inte lönar sig att närma sig kunden i en situation där det finns en risk för att kunden hinner slutföra sin olagliga verksamhet eller om kunden upptäcker att den rapporteringsskyldiga övervakar situationen. Det kan finnas en logisk och godtagbar förklaring till en kunds ovanliga verksamhet. Om den rapporteringsskyldiga vid utredningen av kundens situation inte kan övertyga sig om att det finns godtagbara skäl för kundens ovanliga förfarande, ska den rapporteringsskyldiga göra en anmälan om en tvivelaktig transaktion. I förarbetena till den gällande penningtvättslagen finns exempel på situationer där en tvivelaktig transaktion ska rapporteras till centralen för utredning av penningtvätt. (RP 228/2016 rd, s. 112). Den nya definitionen ändrar inte möjligheten för en rapporteringsskyldig att enligt 4 kap. 1 § 2 mom. rapportera tvivelaktiga transaktioner också när det är fråga om enskilda betalningar eller andra prestationer eller om flera separata sammanhängande betalningar eller prestationer, om de överskrider det tröskelvärde som den rapporteringsskyldiga själv anger.

Det föreslås att det till 1 mom. fogas *en ny 21 punkt* med en definition av aktörer som är föremål för ett frysningsbeslut, i fråga om vilka de rapporteringsskyldiga ska vidta ändamålsenliga åtgärder för kundkontroll. Med parter som är föremål för frysningsbeslut avses fysiska eller juridiska personer som nämns i de i 2 b § 1 mom. i sanktionslagen avsedda förordningar som antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vars tillgångar ska frysas. Dessutom avses personer vars tillgångar ska frysas enligt 3 § i frysningsslagen.

Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas *en ny 22 punkt* där begreppet kund definieras. Med kund avses en fysisk eller juridisk person till vilken den rapporteringsskyldiga på basis av ett avtal tillhandahåller varor eller tjänster. Den rapporteringsskyldigas skyldigheter att känna till och identifiera kunder enligt penningtvättslagen bestäms enligt vilka

kunder den rapporteringsskyldiga har. I penningtvättsdirektivet definieras inte begreppet kund, utan förslaget baserar sig på ett nationellt behov.

Den rapporteringsskyldiga kan som part i en transaktion ha sådana icke-avtalsbaserade parter som det är ändamålsenligt att identifiera. Den rapporteringsskyldiga ska själv i sin riskbedömning bedöma och identifiera sådana icke avtalsbaserade aktörer i fråga om vilka det är nödvändigt att utföra identifiering. Sådana kan till exempel i fråga om en fastighetsmäklare vara köpare till vilka mäklaren inte har något direkt avtalsförhållande men som är transaktionsparter i ett fastighetsköp. Mäklaren ska iaktta god förmedlingssed också gentemot dem. Det kan också vara fråga om till exempel sådana gäldenärskunder hos ett indrivningsbolags uppdragsgivare som inte är kunder hos indrivningsbolaget, men gentemot vilka indrivningsbolaget ska iaktta aktsamhetsplikt enligt god indrivningssed och som ska identifieras och vars identitet ska kontrolleras åtminstone i en situation där transaktionen är tvivelaktig. Den rapporteringsskyldiga ska samla in tillräcklig information för att relevanta riskfaktorer i anslutning till kundförhållandet ska kunna identifieras i början av kundförhållandet och under hela kundförhållandet. Vid behov ska den rapporteringsskyldiga också identifiera kundens betydande avtals- och affärspartner för att kunna bedöma och ge en helhetsbild av de risker som är förenade med kundförhållandet och/eller en enskild kundtransaktion.

Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas *en ny 23 punkt* där begreppet kundförhållande definieras. Med kundförhållande avses ett affärsmässigt, yrkesmässigt eller kommersiellt avtalsförhållande på basis av vilket den rapporteringsskyldiga tillhandahåller kunden varor eller tjänster och som förväntas vara eller bli varaktigt eller annars kan jämföras med en transaktion av permanent natur. Den rapporteringsskyldigas skyldigheter att känna till och identifiera kunder enligt penningtvättslagen är som mest omfattande i fråga om de kunder med vilka den rapporteringsskyldiga har ett kundförhållande enligt den föreslagna definitionen. Ett kundförhållande anses uppstå till exempel när kunden öppnar ett konto eller ingår ett kreditavtal.

De rapporteringsskyldiga ska göra en riskbaserad bedömning av i vilket skede flera transaktioner av engångsnatur i samband med deras egen affärsverksamhet blir sådana kundförhållanden som avses i den föreslagna definitionen och det är inte längre fråga om enbart enskilda transaktioner. Vid bedömningen ska olika faktorer beaktas, såsom hur frekventa och regelbundna kundens enskilda transaktioner är eller hur långvarigt ett enskilt affärsförhållande är eller förväntas vara. Dessutom är det vid den rapporteringsskyldigas bedömning skäl att beakta hur betydande riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism är i anslutning till den rapporteringsskyldigas verksamhetsområde och riskernas särdrag samt det att också enskilda transaktioner med små belopp kan vara förenade med risk för finansiering av terrorism och penningtvätt. De penningbeloppsgränser som anges i 3 kap. 2 § i penningtvättslagen ställer en ovillkorlig skyldighet att tillämpa åtgärder

för identifiering och kontroll av kunders identitet. Det kan dock finnas skäl att på basis av en riskbaserad bedömning definiera till exempel ett kundförhållande som är förenat med flera upprepade enskilda transaktioner som kundförhållande, även om de penningbeloppsgränser som anges i lagen inte uppnås.

Även i Europeiska bankmyndighetens uppdaterade riktlinjer 1.3.2021 om riskfaktorer för penningtvätt och finansiering av terrorism betonas i punkt 4.7 de rapporteringsskyldigas skyldighet att definiera vad som avses med en enskild transaktion i samband med den rapporteringsskyldigas affärsverksamhet och i vilket skede flera engångstransaktioner blir en affärsförbindelse¹ och inte längre är en enskild transaktion, med beaktande av olika faktorer, såsom hur ofta och hur regelbundet kundens enskilda transaktioner förekommer och hur långvarig förbindelsen förväntas vara eller förefaller vara. Dessutom konstateras det i anvisningarna att den penninggräns som avses i artikel 11 b i det fjärde penningtvättdirektivet är viktig endast till den delen att det i och med att den uppnås är absolut nödvändigt att tillämpa åtgärder för kundkontroll och att en serie enskilda transaktioner kan vara en affärsförbindelse även om gränsen inte uppnås.

De penninggränser som avses i artikel 11 b i det fjärde penningtvättsdirektivet har legat till grund för de penninggränser som anges i 3 kap. 2 § i den nationella penningtvättslagen. Även om alla rapporteringsskyldiga som omfattas av tillämpningsområdet för penningtvättslagen inte omfattas av tillämpningsområdet för Europeiska bankmyndighetens riktlinjer, kan Europeiska bankmyndighetens riktlinjer dock anses ge tolkningshjälp i fråga om de gränser i pengar som avses i artikel 11 b i det fjärde penningtvättsdirektivet och möjligheten att vidta åtgärder för kundkontroll också när dessa gränser inte uppnås.

Också ett uppdrag av engångskaraktär kan bilda ett kundförhållande av permanent natur. Till exempel avtalsförhållandena med kunder till fastighetsförmedlare, förmedlare av bostadskrediter, tillhandahållare av juridiska tjänster eller med dem jämförbara tillhandahållare av sakkunnigtjänster omfattas av tillämpningsområdet, även om det i fråga om dessa rapporteringsskyldiga vanligen ingås endast ett uppdragsavtal av engångsnatur med kunderna. Det förutsätts alltså inte att det i kundförhållandet ingår flera enskilda transaktioner för att definitionen av kundförhållande enligt penningtvättslagen ska uppfyllas. Ett kundförhållande anses uppkomma också till exempel i samband med tecknandet av en enskild fondandel.

---

1 I Europeiska bankmyndighetens riktlinjer används inte termen kundförhållande, utan i stället termen affärsförbindelse på motsvarande sätt som i det fjärde penningtvättsdirektivet. Enligt det fjärde penningtvättsdirektivet avses med "affärsförbindelse" en affärsmässig, yrkesmässig eller handelsmässig förbindelse, som är förbunden med en ansvarig enhets yrkesmässiga verksamhet och som när förbindelsen ingås förväntas ha en viss varaktighet.

I det fjärde penningtvättsdirektivet definieras inte begreppet kund eller kundförhållande, utan det förslaget baserar sig på ett nationellt behov. Däremot definieras begreppet affärsförbindelse i direktivet. Enligt direktivet avses med affärsförbindelse en affärsmässig, yrkesmässig eller handelsmässig förbindelse, som är förbunden med en ansvarig enhets yrkesmässiga verksamhet och som när förbindelsen ingås förväntas ha en viss varaktighet.

Både kundförhållandet och kundens transaktioner kan också anknyta till andra personer vars uppgifter den rapporteringsskyldiga ska inhämta och lagra med stöd av penningtvättslagen. Kundens avtalsparter eller affärspartner är ofta parter i anslutning till kundens transaktioner. Den rapporteringsskyldiga ska själv på basis av en riskbedömning bedöma och identifiera sådana icke-avtalsbaserade aktörer i fråga om vilka den ska vidta åtgärder för kundkontroll. I fråga om kundförhållanden och andra parter i kundens affärstransaktioner är kravet inte kännedom om dem på samma nivå som i fråga om kunden. Identifieringen kan behövas för att utreda bakgrunden till och grunderna för en kunds transaktion och för att bedöma vad som är kundens normala verksamhet och vad som är ovanligt och avvikande.

2 kap. **Riskbedömningar och riskhanteringsmetoder**

Det föreslås att kapitlets rubrik kompletteras till riskbedömningar och riskhanteringsmetoder. Förslaget motsvarar bättre kapitlets innehåll, eftersom det innehåller bestämmelser om såväl olika riskbedömningar som riskhanteringsmetoder.

2 §. Övervakarspecifik riskbedömning. Det föreslås att det till 4 mom. fogas en bestämmelse om att tillsynsmyndighetens och advokatföreningens övervakarspecifika riskbedömning trots sekretessbestämmelserna på begäran ska lämnas ut till centralen för utredning av penningtvätt utan obefogat dröjsmål. I praktiken innebär detta att den tillsynsmyndighet som avses i 7 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen, dvs. Finansinspektionen, Polisstyrelsen, Patent- och registerstyrelsen, regionförvaltningsverket och advokatföreningen, på begäran ska utlämna sin riskbedömning till centralen för utredning av penningtvätt. Riskbedömningen ska lämnas utan obefogat dröjsmål.

Tillsynsmyndighetens och advokatföreningens riskbedömning har en central betydelse för centralen för utredning av penningtvätt för att centralen ska kunna bilda och sprida relevanta indikatorer för identifiering av penningtvätt och av finansiering av misstänkt terrorism. Den gällande lagstiftningen tillåter inte att en sekretessbelagd handling lämnas ut från tillsynsmyndigheten och advokatföreningen till centralen för utredning av penningtvätt. Till 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt fogas rätten för centralen att ta emot en övervakarspecifik riskbedömning. En sammanfattning av den övervakarspecifika riskbedömningen ska fortfarande offentliggöras. Förslaget grundar sig inte på det fjärde penningtvättsdirektivet, utan det är fråga om nationell reglering.

3 §. *Den rapporteringsskyldigas riskbedömning och riskhanteringsmetoder.* Det föreslås att rubriken för paragrafen ändras så att också den rapporteringsskyldigas riskhanteringsmetoder nämns där. Paragrafen innehåller både bestämmelser om utarbetande av en riskbedömning och krav som gäller riskhanteringsmetoder. Efter kompletteringen motsvarar rubriken bättre paragrafens innehåll.

Det föreslås att paragrafen kompletteras på grund av de brister i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet som kommissionen påpekat. Paragrafens 2 mom. 1 punkt kompletteras med beskrivning, verifiering och utveckling av de riskhanteringsmodeller som ska användas. Enligt kravet ska rapporteringsskyldiga, om de använder modeller som skapats för riskbedömning, riskklassificering, fortlöpande övervakning eller andra förfaranden, skapa förfaranden för att också hantera de risker som är förknippade med modellerna. De verksamhetsätt som skapats för att hantera riskerna i anslutning till modellerna ska bedöma modellernas funktion och kvalitet.

Till 2 mom. fogas *en ny 2 punkt*, enligt vilken verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna också ska omfatta åtgärder för kundkontroll, rapportering och bevarande av uppgifter. Till 2 mom. fogas också *en ny 3 punkt* enligt vilken verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna ska omfatta kontroll av de anställdas oförvitlighet, tillförlitlighet och kompetens samt kontinuerliga upprätthållande av yrkesskickligheten under anställningsförhållandet i den omfattning som arbetsuppgifterna förutsätter. Tillägget motsvarar den bakgrundskontroll av personal som förutsätts i artikel 8.4 a i det fjärde penningtvättsdirektivet.

Bestämmelser om utredning av anställdas bakgrund finns bland annat i säkerhetsutredningslagen (726/2014) och i straffregisterlagen (770/1993). Bestämmelser om utredning av anställdas bakgrund finns också i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004). Behandlingen av anställdas personuppgifter ska också uppfylla kraven i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen (1050/2018). Bakgrundsutredningen ska uppfylla de krav som den gällande allmänna lagstiftningen ställer på utredning av anställdas bakgrund.

Med en sådan bakgrundsutredning av arbetstagarna som avses i förslaget avses inte Skyddspolisens bakgrundsutredning enligt säkerhetsutredningslagen eller den bakgrundsutredning som det hänvisas till i straffregisterlagen, utan sådana lättare förfaringsätt genom vilka det säkerställs att arbetstagaren fortlöpande uppfyller bland annat kraven på yrkesskicklighet, såsom formell behörighet samt tillräcklig utbildnings- och erfarenhetsbakgrund. Bakgrundsutredningen innebär till exempel att man kontrollerar riktigheten av de uppgifter som arbetstagaren lämnat, vilket genomförs genom att man tar kontakt med tidigare arbetsgivare och läroanstalter med arbetstagarens tillstånd. På samma sätt kan man vid behov utreda arbetstagarens goda anseende och bakgrund.

Bakgrundsutredningen ska göras riskbaserat med beaktande av hur kritisk arbetstagarens uppgift är med tanke på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I vissa situationer kan också säkerhetsutredningslagen tillämpas på utredning av arbetstagarens bakgrund, om de förutsättningar som anges i säkerhetsutredningslagen uppfylls för att en säkerhetsutredning ska kunna göras.

På grund av de tidigare tilläggen ändras den nuvarande 2 punkten till *en ny 4 punkt*. I den nya 4 punkten föreslås en komplettering enligt vilken verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna också ska inbegripa intern kontroll och efterlevnadskontroll samt utnämning av en efterlevnadsansvarig på ledningsnivå (Compliance officer), om detta är motiverat med beaktande av arten och storleken av den rapporteringsskyldigas verksamhet.

Genom ändringarna kompletteras genomförandet av artikel 8.4 a i det fjärde penningtvättsdirektivet, som kommissionen har bedömt vara bristfälligt. Enligt artikel 8.3 i det fjärde penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna se till att ansvariga enheter har riktlinjer, kontroller och förfaranden på plats för att minska och effektivt hantera de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som identifierats på unionsnivå, på medlemsstatsnivå och vid ansvariga enheter. Dessa riktlinjer, kontroller och förfaranden ska stå i proportion till de ansvariga enheternas typ och storlek. Enligt artikel 8.4 a i det fjärde penningtvättsdirektivet ska de riktlinjer, kontroller och förfaranden som avses i punkt 3 omfatta utveckling av interna riktlinjer, kontroller och förfaranden, inbegripet rutiner för modellriskhantering, åtgärder för kundkännedom, rapportering, registerhållning, intern kontroll, efterlevnadskontroll inbegripet utnämning av en efterlevnadsansvarig på ledningsnivå om det motiveras av verksamhetens storlek och natur samt bakgrundskontroll av personal.

De krav på den rapporteringsskyldigas riskhantering som föreslås bli fogade till bestämmelsen har tidigare räknats upp i motiveringen till paragrafen i regeringens proposition RP 228/2016 (s. 101). Genom ändringen förbättras genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet genom att kraven på den rapporteringsskyldigas riskhantering preciseras i bestämmelsen i lagen. Kraven är sålunda inte helt nya, utan de rapporteringsskyldiga har redan på basis av förarbetena till den gällande lagen varit tvungna att ha motsvarande ändamålsenliga verksamhetsprinciper, tillsynsåtgärder och förfaranden i förhållande till affärsverksamhetens storlek och natur.

3 kap. Kundkontroll

2 §. Kundidentifiering och kontroll av kundens identitet. Det föreslås att det ur paragrafens 1 mom. ska strykas åtskillnaden av fast och tillfälligt kundförhållande. Ändringen förtydligar tolkningen av paragrafen och det är fråga om en nationell lösning som inte baserar sig på det fjärde penningtvättsdirektivet eller FATF:s rekommendationer.

Ändringen grundar sig på det förslag som lagts fram i propositionen, enligt vilket definitionen av kund fogas till 1 kap. 4 § 1 mom. i penningtvättslagen som en ny 21 punkt och definitionen av kundförhållande som en ny 22 punkt. Med kund avses en fysisk eller juridisk person till vilken den rapporteringsskyldiga på basis av ett avtalsförhållande tillhandahåller varor eller tjänster. Med kundförhållande avses ett affärsmässigt, yrkesmässigt eller kommersiellt avtalsförhållande på basis av vilket den rapporteringsskyldiga tillhandahåller kunden varor eller tjänster och som vid avtalsförhållandets början förväntas vara eller bli varaktigt eller som blir varaktigt på basis av enskilda transaktioners frekvens, regelbundenhet eller varaktighet eller andra omständigheter som är av betydelse för den rapporteringsskyldigas riskbaserade bedömning eller som annars kan jämföras med en affärstransaktion av permanent natur.

Den rapporteringsskyldiga kan som part i en transaktion ha sådana icke-avtalsbaserade parter som det är ändamålsenligt att identifiera. Den rapporteringsskyldiga ska själv i sin riskbedömning bedöma och identifiera sådana icke-avtalsbaserade aktörer i fråga om vilka det är nödvändigt att utföra identifiering. Sådana kan till exempel i fråga om en fastighetsmäklare vara köpare till vilka mäklaren inte har något direkt avtalsförhållande men som är transaktionsparter i ett fastighetsköp. Mäklaren ska iaktta god förmedlingssed också gentemot dem. Det kan också vara fråga om till exempel sådana gäldenärskunder hos ett indrivningsbolags uppdragsgivare som inte är kunder hos indrivningsbolaget, men gentemot vilka indrivningsbolaget ska iaktta aktsamhetsplikt enligt god indrivningssed och som ska identifieras och vars identitet ska kontrolleras åtminstone i en situation där transaktionen är tvivelaktig. Den rapporteringsskyldiga ska samla in tillräcklig information för att relevanta riskfaktorer i anslutning till kundförhållandet ska kunna identifieras i början av kundförhållandet och under hela kundförhållandet. Vid behov ska den rapporteringsskyldiga också identifiera kundens betydande avtals- och affärspartner för att kunna bedöma och ge en helhetsbild av de risker som är förenade med kundförhållandet och/eller kundens enskilda transaktioner.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att hänvisningen till ett tillfälligt kundförhållande i 1 punkten ändras till en hänvisning till en enskild transaktion. I gällande 3 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs det om när den rapporteringsskyldiga ska identifiera sina tillfälliga kunder och kontrollera identiteten. I den gällande lagen definieras dock inte vad som avses med tillfälligt kundförhållande. I propositionen föreslås det att det i paragrafen ska hänvisas till

en enskild transaktion i stället för till ett tillfälligt kundförhållande. Enskilda transaktioner är de varor eller tjänster som den rapporteringsskyldiga tillhandahåller och som inte uppfyller definitionen av kundförhållande. De penningbeloppsgränser som anges i 3 kap. 2 § i penningtvättslagen ställer en ovillkorlig skyldighet för den rapporteringsskyldiga att tillämpa åtgärder för identifiering och kontroll av kunders identitet också i fråga om enskilda transaktioner. Den rapporteringsskyldiga ska bedöma i vilket skede i samband med sin affärsverksamhet flera transaktioner av engångskaraktär blir ett sådant kundförhållande som avses i penningtvättslagen och enligt vilket kundkontroll enligt penningtvättslagen ska tillämpas fullt ut på kunden. Vid bedömningen ska olika faktorer beaktas, såsom hur frekventa och regelbundna kundens enskilda transaktioner är eller hur långvarigt ett enskilt affärsförhållande är eller förväntas vara. Det kan vara skäl att i riskbedömningen också bedöma om till exempel ett kundförhållande som inbegriper flera upprepade enskilda transaktioner i den rapporteringsskyldigas egen affärsverksamhet riskbaserat behöver definieras som kundförhållande, även om de i lagen fastställda penningbeloppsgränserna inte uppnås.

Det föreslås att *1 mom. 3 punkten* ändras genom att man stryker villkoret att den rapporteringsskyldiga ska identifiera sin kund och kontrollera identiteten om den rapporteringsskyldiga misstänker att medel som ingår i transaktionen används för finansiering av terrorism eller för straffbart försök till detta. Ändringsförslaget hänför sig till den nya 20 punkt som föreslås i 1 kap. 4 §, där tvivelaktig transaktion definieras. Enligt förslaget ska definitionen av en tvivelaktig transaktion omfatta misstanke om finansiering av terrorism och det är därför inte längre nödvändigt att föreskriva om den separat i denna bestämmelse.

3 §. Uppgifter om kundkontroll och bevarande av uppgifterna. I *1 mom.* stryks hänvisningarna till ett fast kundförhållande och en tillfällig transaktion, varefter det i bestämmelsen hänvisas till ett kundförhållande och en enskild transaktion. Ändringen baserar sig på de ändringar som föreslås i propositionen, enligt vilka åtskillnaden mellan ett fast och ett tillfälligt kundförhållande i 3 kap. 2 § 1 mom. stryks och det till 1 kap. 4 § 1 mom. fogas nya definitioner av kund och kundförhållande.

Det föreslås att *2 mom. 2 punkten* ändras genom att det till punkten fogas ett undantag som gäller allmänna intressebevakare. Enligt den föreslagna 2 punkten ska den rapporteringsskyldiga av kundkontrolluppgifterna i fråga om allmänna intressebevakare i stället för intressebevakarens namn, födelsetid och personbeteckning bevara tjänsteleverantörens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteleverantören har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll de uppgifter om allmänna intressebevakare som ska införas i registret över förmynderskapsärenden, vilket det föreskrivs om i 8 § 2 mom. i lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (1156/2019). Syftet

med intressebevakning som baserar sig på lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) är att bevaka de personers intressen och rätt som på grund av omyndighet, sjukdom eller frånvaro eller av någon annan orsak inte själva kan sköta sina ekonomiska angelägenheter. Enligt 31 § i samma lag kan en fordran som ingår i den egendom som förvaltas av en intressebevakare betalas endast till intressebevakaren eller till huvudmannens konto som intressebevakaren anvisar. Om huvudmannen har ett konto i ett kreditinstitut, ska intressebevakaren meddela institutet vem eller vilka som får lyfta medel som finns på kontot. Intressebevakarna kan till exempel öppna bank- och betalkonton i huvudmännens namn, placera huvudmannens egendom, sköta betalningen av fakturor och uträta ärenden hos försäkringsanstalter. Huvudmannen är dock den rapporteringsskyldigas kund i den bemärkelse som avses i penningtvättslagen.

När det gäller allmänna intressebevakare har det vid tillämpningen av penningtvättslagen förekommit oklarhet om vad lagen förutsätter, med beaktande av behovet att samtidigt beakta kraven i dataskyddslagstiftningen samt aspekter som hänför sig till de allmänna intressebevakarnas säkerhet och skyddet för privatlivet. Enligt penningtvättslagen ska en företrädare för kunden identifieras också i de situationer där en allmän intressebevakare har förordnats till intressebevakare. Det är dock möjligt att identifiera allmänna intressebevakare och kontrollera identiteten också indirekt med hjälp av uppgifter som tjänsteleverantören lämnar. Den allmänna intressebevakningen har inte heller ansetts vara förenad med sådana risker för penningtvätt och finansiering av terrorism att det är nödvändigt att bevara nuläget. Det föreslagna undantaget är förenligt med principen om minimering av behandlingen av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen.

Den rapporteringsskyldiga kan försäkra sig om att den allmänna intressebevakaren har fullmakt att sköta huvudmannens ärenden, och den allmänna intressebevakaren kan identifieras och hans eller hennes identitet kontrolleras på plats. Den rapporteringsskyldiga ska dock inte kopiera den handling som använts för att kontrollera identiteten eller som kundkontrolluppgifter lagra intressebevakarens personuppgifter, utan endast bevara de uppgifter som nämns i bestämmelsen. Med hjälp av uppgifterna om tjänsteleverantören och den allmänna intressebevakarens ordningsnummer ska den rapporteringsskyldiga dock vid behov kunna kontrollera tjänsteinnehavarens namn och uppgifter hos arbetsgivaren.

3 a §. Behandling av uppgifter om domar i brottmål och brott. I propositionen föreslås att det till 3 kap. fogas en ny 3 a §, där det föreskrivs om den rapporteringsskyldigas rätt att behandla allmänt tillgänglig information om domar i brottmål eller brott som gäller en kund (1 mom.). Som källa kan den rapporteringsskyldiga använda till exempel så kallade *adverse media*-uppgifter, av vilka det framgår att det finns en brottsmisstanke mot kunden. Med *adverse media*-uppgifter avses negativ information om kunden från olika mediekällor. Vid behandlingen av uppgifterna ska de rapporteringsskyldiga i enlighet med

3 kap. 4 § 1 mom. i penningtvättslagen fästa särskild vikt vid uppgiftskällans trovärdighet och tillförlitlighet. Enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I 7 § i dataskyddslagen föreskrivs det om behandling av sådana uppgifter i vissa situationer, men bestämmelserna omfattar inte de situationer som det föreskrivs om i penningtvättslagen. Genom den föreslagna bestämmelsen används det handlingsutrymme som avses i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen, med beaktande av det krav på att bestämmelser ska utfärdas i lag som följer av artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Artikel 10 i dataskyddsförordningen förutsätter också att det i lag föreskrivs om lämpliga skyddsåtgärder. I paragrafens 2 mom. föreslås som en uttrycklig skyddsåtgärd ett krav om att informationen ska förvaras åtskild från kundregistret. På detta sätt säkerställs det att informationen behandlas endast av dem som särskilt behöver det för sitt uppdrag. Dessutom förutsätts det att informationen utplånas senast fem år efter det att den första gången registrerades. Förvaringstiden motsvarar vad som i fråga om kreditinstitut och betalningsinstitut föreskrivs om förvaring av uppgifter om brott i kundanmärkningsregister. Om samma uppgift också lagras till exempel i ett sådant kundanmärkningsregister som avses i 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen (610/2014), bestäms uppgiftens användningsändamål utifrån bestämmelsen i den lagen och då ska de krav som föreskrivs där tillämpas på den. Enligt 3 mom. ska det som i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen föreskrivs om åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter tillämpas i övrigt. En materiell bestämmelse behövs eftersom skyddsåtgärderna enligt dataskyddslagen inte annars ska tillämpas i den föreslagna situationen för behandling av personuppgifter. De skyddsåtgärder som det föreskrivs om i dataskyddslagen är en förteckning med exempel och ska tillämpas i den mån de är ändamålsenliga med tanke på den rapporteringsskyldigas verksamhet. Den rapporteringsskyldiga ska som personuppgiftsansvarig kunna visa dataombudsmannen på vilket sätt skyddet av känsliga personuppgifter har säkerställts på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen.

4 §. *Inhämtande av uppgifter om kunder samt fortlöpande uppföljning och utredningsskyldighet.* Det föreslås att 3 mom. ändras så att orden "avviker från det normala" ersätts med "är ovanliga". Avsikten är att de i penningtvättslagen använda begreppen exceptionell, ovanlig och avvikande från det normala förenhetligas till begreppet ovanlig och begreppen på så sätt överensstämmer med begreppen i det fjärde penningtvättsdirektivet.

I en ordbok för finska allmänspråket som har utarbetats vid Institutet för de inhemska språken, dvs. Kielitoimiston sanakirja, definieras begreppen epätavallinen (ovanlig), epäilyttävä (tvivelaktig, misstänkt) ja poikkeuksellinen (exceptionell) på följande sätt: epätavallinen är synonym till orden poikkeuksellinen, erikoinen, omalaatuinen, harvinainen,

kummallinen, outo, epäilyttävä är synonym till orden epäilyä herättävä, epäiltävä, arveluttava, kyseenalainen, hämärä(peräinen) och poikkeuksellinen är synonym till tavallisesta poikkeava, epätavallinen, erikoinen, harvinainen, harvinais-, erikoislaatuinen, tavaton; normaalin käytännön vastainen, poikkeus-.

8 §. Förenklade åtgärder för kundkontroll. Det föreslås att ordet exceptionell stryks i 1 mom., eftersom detta är synonymt med ordet ovanlig och därmed onödigt. I samband med detta föreslås det att det till momentet fogas ordet tvivelaktig, varvid momentets ordalydelse motsvarar artikel 15.3 i det fjärde penningtvättsdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna ska se till att ansvariga enheter (i lagen de rapporteringsskyldiga) övervakar transaktionerna och affärsförbindelserna så noga att de kan upptäcka ovanliga eller misstänkta (tvivelaktiga) transaktioner.

I en ordbok för finska allmänspråket som har utarbetats vid Institutet för de inhemska språken, dvs. Kielitoimiston sanakirja, definieras begreppen epätavallinen (ovanlig), epäilyttävä (tvivelaktig, misstänkt) ja poikkeuksellinen (exceptionell) på följande sätt: epätavallinen är synonym till orden poikkeuksellinen, erikoinen, omalaatuinen, harvinainen, kummallinen, outo, epäilyttävä är synonym till orden epäilyä herättävä, epäiltävä, arveluttava, kyseenalainen, hämärä(peräinen) och poikkeuksellinen är synonym till tavallisesta poikkeava, epätavallinen, erikoinen, harvinainen, harvinais-, erikoislaatuinen, tavaton; normaalin käytännön vastainen, poikkeus-. Poikkeuksellinen (exceptionell) och epätavallinen (ovanlig) är sålunda synonyma sinsemellan, vilket innebär att de inte kan användas för avvikande syften.

10 §. Skärpta åtgärder för kundkontroll. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det bättre motsvarar FATF:s rekommendation 13 och artikel 18 i det femte penningtvättsdirektivet. Enligt artikel 18 i det femte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna, i de fall som avses i artiklarna 18a–24 i direktivet samt även i andra fall av större risker som medlemsstaterna eller ansvariga enheter konstaterat, kräva att de ansvariga enheterna vidtar skärpta åtgärder för kundkännedom för att hantera och minska sådana risker på lämpligt sätt. I den gällande penningtvättslagen finns inget konstaterande om andra fall med högre risk som medlemsstaterna eller de rapporteringsskyldiga har identifierat.

Enligt 3 kap. 10 § 1 mom. i den gällande lagen ska de rapporteringsskyldiga på kundförhållanden eller enskilda transaktioner tillämpa ett skärpt förfarande för kundkontroll om de utifrån riskbedömningen bedömer att den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förenad med ett kundförhållande eller en enskild transaktion är högre än vanligt. Detsamma gäller om kunden eller transaktionen har beröringspunkter med en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism enligt kommissionens bedömning utgör en avsevärd risk för EU:s inre marknad eller inte uppfyller de internationella förpliktelserna. Med anledning av ändringen stryks

hänvisningen till kundförhållanden och enskilda transaktioner och ändras momentet så att de rapporteringsskyldiga ska tillämpa ett skärpt förfarande för kundkontroll i de fall som beskrivs i 11–13 a § samt om de utifrån den i 2 kap. 3 § avsedda riskbedömningen bedömer att den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förenad med fallet är högre än vanligt. Detsamma gäller om kunden eller transaktionen har beröringspunkter med en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism enligt kommissionens bedömning utgör en avsevärd risk för EU:s inre marknad eller inte uppfyller de internationella förpliktelserna. Med fall avses utöver kundrelationer och enskilda transaktioner till exempel korrespondentbanker som är etablerade inom EES-området. Enligt 3 kap. 12 § i den gällande lagen ska skärpta åtgärder för kundkontroll tillämpas endast på korrespondentbanker som är etablerade utanför EES-området. Till följd av ändringen kan den rapporteringsskyldiga utifrån en riskbedömning bedöma att också korrespondentbanker som är etablerade inom EES-området är förenade med en större risk för penningtvätt och finansiering av terrorism än normalt.

13 §. Skärpta åtgärder för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning. Det föreslås att 3 och 4 mom. i paragrafen ändras på grund av de brister i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet som kommissionen påpekat. Efter ändringen behöver en rapporteringsskyldig inte på kunderna tillämpa de skärpta åtgärder för kundkontroll som anges i 3 kap. 13 § 3 mom. i den gällande penningtvättslagen när det har gått 12 månader eller mindre från det att personen inte längre har ett betydande offentlig uppdrag. Däremot ska åtgärder som grundar sig på riskbaserad bedömning tillämpas i minst 12 månader. Av denna orsak stryks hänvisningen i 3 mom. till en kund som har varit i politiskt utsatt ställning. Efter ändringen tillämpas fortfarande 3 mom. 1–3 punkten på en person i politiskt utsatt ställning eller en sådan persons familjemedlem eller en som är känd som medarbetare till en sådan person.

I artikel 22 i det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs det att om en person i politiskt utsatt ställning inte längre har en viktig offentlig funktion i en medlemsstat eller ett tredjeland eller i en internationell organisation ska ansvariga enheter, åtminstone under 12 månader, vara skyldiga att beakta om personen fortfarande utgör en risk och tillämpa motsvarande lämpliga riskkänslighetsåtgärder tills personen inte längre anses utgöra någon specifik i fråga om personer i politiskt utsatt ställning.

Kommissionen har påpekat följande brister i det nationella genomförandet av artikel 22 i direktivet: "Finland has notified L 444/2017 Ch 3 §13(4) as corresponding to Article 22. However, the obligation of obliged entities to take into account the continuing risk posed by that person and to apply appropriate and risk-sensitive measures until such time as that person is deemed to pose no further risk specific to politically exposed persons, as set out in the Directive, has not been transposed." De gällande bestämmelserna om skärpta

åtgärder för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning ska kompletteras för att avhjälpa den påvisade bristen.

Det föreslås att det till 13 § 4 mom. fogas ett krav som motsvarar artikel 22 i det fjärde penningtvättsdirektivet och gäller beaktande av en fortlöpande risk som är förenad med en person som varit i politiskt utsatt ställning samt riskkänslighetsåtgärder. Till följd av den föreslagna ändringen ska den rapporteringsskyldiga börja tillämpa lämpliga åtgärder utifrån en riskbaserad bedömning på kunden genast efter det att personen inte längre har ett betydande offentligt uppdrag. Åtgärderna ska tillämpas till dess att personen i fråga inte längre anses vara förknippad med en risk som är typisk för en person i politiskt utsatt ställning. Den fortsatta risken bör beaktas under minst 12 månader. Kravet gäller endast den person som själv har varit i politiskt utsatt ställning. Det nya 4 mom. motsvarar artikel 22 i det fjärde penningtvättsdirektivet, och kravet i det utvidgas inte till familjemedlemmar eller medarbetare till personer som varit i politiskt utsatt ställning.

16 §. *Kundkontroll i samband med EU:s restriktiva åtgärder och nationella frysningsbeslut.* Det föreslås att det till 3 kap. i penningtvättslagen fogas *en ny 16 §*, där det föreskrivs om den rapporteringsskyldigas skyldighet att i sina förfaranden för kundkontroll beakta skyldigheterna enligt EU:s sanktionsförordningar att frysa nämnda aktörers tillgångar och förbuden mot att överlåta tillgångar till dem samt frysningsbesluten enligt frysningsslagen. Genom paragrafen föreskrivs det på det sätt som förutsätts i FATF:s rekommendationer 6, 7, 27 och 28 om de rapporteringsskyldigas skyldighet att ordna sina förfaranden för att säkerställa att sanktionerna iakttas. Enligt *1 mom.* ska den rapporteringsskyldiga alltid när ett kundförhållande etableras och vid fortlöpande övervakning av kundförhållandet samt i situationer som avses i 3 kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och 2 mom. i penningtvättslagen innan en enskild transaktion genomförs ta reda på om det är fråga om en person som är föremål för frysning av tillgångar. Det är inte möjligt att avvika från de krav på kundkontroll som avses i paragrafen i sådana situationer med förenklade åtgärder för kundkontroll som avses i 8 §. I 16 § 2 mom. föreskrivs det att om den rapporteringsskyldiga vid den fortlöpande övervakningen av kundförhållandet konstaterar att kunden är föremål för frysningsskyldighet eller förbud mot överlåtelse av tillgångar enligt 1 mom., ska beroende på fallet antingen skyldigheter enligt den EU-sanktionsförordning som hänför sig till ärendet eller frysningsslagen tillämpas på kundförhållandet. Den rapporteringsskyldiga ska i dessa fall frysa kundens tillgångar och lämna uppgifterna till utsködningsverket på det sätt som föreskrivs i 2 b § 3 mom. i sanktionslagen och 14 § i frysningsslagen.

Frysningsskyldigheten i EU:s sanktionsförordningar gäller utöver tillgångar och ekonomiska resurser som tillhör en i sanktionsförordningen nämnd aktör också tillgångar och ekonomiska resurser som ägs, innehas eller kontrolleras av denna aktör. Det kan till

exempel vara fråga om ett dotterbolags tillgångar. Enligt punkt 62 i EU:s bästa praxis² som offentliggjorts av Europeiska unionens råd är det kriterium som ska beaktas vid bedömningen av om en juridisk person eller en sammanslutning ägs av en annan person eller sammanslutning att den har över 50 procent av äganderätten till sammanslutningen eller en majoritet av dess aktier. Om detta kriterium är uppfyllt ska den juridiska personen eller sammanslutningen anses vara i en annan persons eller sammanslutnings ägo. Handlingen innehåller också anvisningar för bedömning av huruvida en juridisk person eller sammanslutning, antingen ensam eller med stöd av ett avtal som ingåtts med en annan delägare eller en tredje part, kontrolleras av en annan person eller sammanslutning. De rapporteringsskyldiga ska därför vara särskilt omsorgsfulla, om de har anledning att misstänka att en kund till mer än 50 procent ägs av en aktör som nämns i en sanktionsförordning eller kontrolleras av en sådan aktör. EU:s sanktionsförordningar och frysningsslagen innehåller undantag från frysningen av tillgångar som syftar till att å ena sidan garantera den som är föremål för frysningen möjlighet att använda egendomen för vissa ändamål, inklusive för att tillgodose grundläggande behov, å andra sidan skydda en tredje part som handlat i god tro för frysningens verkningar. Bestämmelser om undantag finns separat i var och en av EU:s sanktionsförordningar och i frysningsslagen. Tillämpningen av de undantag som ingår i EU:s sanktionsförordningar förutsätter tillstånd av den behöriga myndigheten. I Finland fryses tillgångarna enligt sanktionslagen i enlighet med förfarandet enligt utskökningsbalken, och den som ansöker om utskökning är utrikesministeriet. En part som är föremål för frysning av tillgångar kan i fråga om tillgångar som frysts i Finland ansöka hos utrikesministeriet om att medlen frigörs i de situationer som anges i EU:s sanktionsförordningar.

Rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen ska redan för närvarande enligt 2 b § 3 mom. i sanktionslagen och 14 § i frysningsslagen på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna meddela utskökningsväsendet de uppgifter som behövs för frysning av tillgångar. Utskökningsväsendet ska också underrättas om den rapporteringsskyldiga på grund av bristfälliga identifieringsuppgifter inte kan försäkra sig om huruvida det är fråga om en i en EU-sanktionsförordning nämnd person eller sammanslutning. Enligt EU:s bästa praxis ska den rapporteringsskyldiga i sådana situationer kontakta den nationella behöriga myndigheten, som i Finlands fall är utskökningsväsendet när det gäller frysning av tillgångar. Enligt EU:s bästa praxis ska dessutom fysiska personer i oklara fall under tiden för de ytterligare undersökningar som utförs av de behöriga myndigheterna dra nytta av de möjligheter till undantag i fråga om frysning av tillgångar som det föreskrivs om i sanktionsförordningarna, till exempel för att trygga utkomsten (punkterna 9-10 i bästa praxis).

---

2 Restriktiva åtgärder (sanktioner) – Uppdatering av EU:s bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder (Bryssel den 4 maj 2018; <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/sv/pdf>)

I propositionen föreslås det också att 3 § i lagen om Finansinspektionen ändras, så att tillsynsuppgifterna i anslutning till den föreslagna 3 kap. 16 § i penningtvättslagen i fortsättningen beaktas där.

4 kap. **Rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner**

1 §. *Skyldighet att rapportera tvivelaktiga transaktioner.* Det föreslås att 1 mom. ändras genom att man stryker villkoret att en rapporteringsskyldig efter att ha fullgjort utredningsskyldigheten enligt 3 kap. 4 § 3 mom. utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt ska rapportera misstankar om finansiering av terrorism. Ändringsförslaget hänför sig till den nya 20 punkt som föreslås i 1 kap. 4 §, där tvivelaktig transaktion definieras. Enligt förslaget ska definitionen av en tvivelaktig transaktion omfatta misstanke om finansiering av terrorism och det är därför inte längre nödvändigt att föreskriva om den separat i denna bestämmelse.

7 kap. **Tillsyn**

1 §. *Tillsynsmyndigheterna och anmälan till centralen för utredning av penningtvätt.* Det föreslås att 4 mom. ändras genom att man i punkten stryker villkoret att tillsynsmyndigheterna, Energimyndigheten, advokatföreningen, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de misstänker finansiering av terrorism eller straffbart försök till detta. Ändringsförslaget hänför sig till den nya 20 punkt som föreslås i 1 kap. 4 §, där tvivelaktig transaktion definieras. Enligt förslaget ska definitionen av en tvivelaktig transaktion omfatta misstanke om finansiering av terrorism och det är därför inte längre nödvändigt att föreskriva om den separat i denna bestämmelse.

3 §. *Inspektionsrätt.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen har rätt att utföra inspektionen också virtuellt, antingen helt eller delvis. Sålunda är också så kallade hybridinspektioner, som i stor utsträckning utförs på distans men delvis på plats, möjliga.

Tillsynsmyndigheten och advokatföreningen har trots sekretessbestämmelserna rätt att virtuellt granska handlingar, andra upptagningar och datasystem som gäller de rapporteringsskyldigas verksamhet och förvaltning, i den utsträckning som behövs för att fullgöra tillsynsupdraget enligt penningtvättslagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Den rapporteringsskyldiga ska på begäran av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen lämna de handlingar och andra upptagningar som gäller den rapporteringsskyldigas verksamhet och förvaltning samt dataprogram för granskning. Den

rapporteringskyldiga ska ge tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen tillträde till de system hos den rapporteringskyldiga till vilka tillträde är nödvändigt vid inspektionen.

Utgångspunkten för ändringen är teknikneutralitet. Vid virtuella inspektioner kan man utnyttja till exempel datarum eller, om mängden data är liten, skyddad e-post.

Virtuell inspektion kan komma i fråga till exempel om den rapporteringskyldiga inte har något fysiskt verksamhetsställe eller om den rapporteringskyldiga huvudsakligen arbetar i utrymmen som används för boende av permanent natur. Virtuell inspektion ska också vara möjlig till exempel i epidemisituationer där det fysiska umgänget mellan människor ska begränsas.

8 kap. **Administrativa påföljder**

1 §. Ordningsavgift. Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ändras så att orden "avviker från det normala" ersätts med "ovanliga". Avsikten är att de i penningtvättslagen använda begreppen exceptionell, ovanlig och avvikande från det normala förenhetligas till begreppet ovanlig och begreppen på så sätt överensstämmer med begreppen i det fjärde penningtvättsdirektivet.

I en ordbok för finska allmänspråket som har utarbetats vid Institutet för de inhemska språken, dvs. Kielitoimiston sanakirja, definieras begreppen epätavallinen (ovanlig), epäilyttävä (tvivelaktig, misstänkt) ja poikkeuksellinen (exceptionell) på följande sätt: epätavallinen är synonym till orden poikkeuksellinen, erikoinen, omalaatuinen, harvinainen, kummallinen, outo, epäilyttävä är synonym till orden epäilyä herättävä, epäiltävä, arveluttava, kyseenalainen, hämää(peräinen) och poikkeuksellinen är synonym till tavallisesta poikkeava, epätavallinen, erikoinen, harvinainen, harvinais-, erikoislaatuinen, tavaton; normaalin käytännön vastainen, poikkeus-

Det föreslås att det till 1 mom. fogas *en ny 9 c-punkt* om tillsynsmyndighetens möjlighet att påföra en rapporteringskyldig ordningsavgift, om denne försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 16 § att utföra kundkontroll i syfte att iaktta EU:s restriktiva åtgärder och Centralkriminalpolisens frysningsbeslut.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att det minsta belopp av ordningsavgift som kan påföras en juridisk person sänks från nuvarande 5 000 euro till 1 000 euro. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 1 000 och högst 100 000 euro. Den nuvarande nedre gränsen på 5 000 euro har bedömts vara för hög. Tillsynsmyndigheten kan inte påföra sådana rapporteringskyldiga vars omsättning är mycket liten den nuvarande ordningsavgiften på 5 000 euro, om det skulle vara oskäligt att påföra ordningsavgift. Den föreslagna sänkningen av den nedre gränsen sänker tröskeln för påförande av ordningsavgift i sådana

situationer där den rapporteringsskyldiga bryter mot eller försummar sina skyldigheter enligt penningtvättslagen.

3 §. Påföljdsavgift. Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ändras på motsvarande sätt som 1 § så att orden "som avviker från det normala" ersätts med "ovanliga". Avsikten är att de i penningtvättslagen använda begreppen exceptionell, ovanlig och avvikande från det normala förenhetligas till begreppet ovanlig och begreppen på så sätt överensstämmer med begreppen i det fjärde penningtvättsdirektivet.

Det föreslås att det till 1 mom. fogas *en ny 9 c-punkt* om tillsynsmyndighetens möjlighet att påföra en rapporteringsskyldig påföljdsavgift, om denne försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 16 § att utföra kundkontroll i syfte att iaktta EU:s restriktiva åtgärder och Centralkriminalpolisens frysningsbeslut. Genom bestämmelsen uppfylls kraven i FATF:s rekommendationer 27 och 28 i fråga om övervakarnas tillsynsbefogenheter i anslutning till sanktioner.

9 kap **Särskilda bestämmelser**

1 §. Utbildning och skydd för anställda samt anvisningar. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så att orden "avviker från det normala" ersätts med "ovanliga". Avsikten är att de i penningtvättslagen använda begreppen exceptionell, ovanlig och avvikande från det normala förenhetligas till begreppet ovanlig och begreppen på så sätt överensstämmer med begreppen i det fjärde penningtvättsdirektivet.

I en ordbok för finska allmänspråket som har utarbetats vid Institutet för de inhemska språken, dvs. Kielitoimiston sanakirja, definieras begreppen epätavallinen (ovanlig), epäilyttävä (tvivelaktig, misstänkt) ja poikkeuksellinen (exceptionell) på följande sätt: epätavallinen är synonym till orden poikkeuksellinen, erikoinen, omalaatuinen, harvinainen, kummallinen, outo, epäilyttävä är synonym till orden epäilyä herättävä, epäiltävä, arveluttava, kyseenalainen, hämärä(peräinen) och poikkeuksellinen är synonym till tavallisesta poikkeava, epätavallinen, erikoinen, harvinainen, harvinais-, erikoislaatuinen, tavaton; normaalin käytännön vastainen, poikkeus-. Poikkeuksellinen (exceptionell) och epätavallinen (ovanlig) är sålunda synonyma sinsemellan, vilket innebär att de inte kan användas för avvikande syften.

3 b §. Lämnan av uppgifter till Europeiska bankmyndigheten. Det föreslås att det till 9 kap. i lagen fogas *en ny 3 b §*, enligt vilken Finansinspektionen och Regionförvaltningsverket i Södra Finland ska lämna Europeiska bankmyndigheten all information den behöver för att sköta sina uppgifter enligt det fjärde penningtvättsdirektivet. Bestämmelsen fogas till med anledning av en brist som observerats i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet. Den gällande lagen innehåller inte den skyldighet enligt artikel 50 i

direktivet, enligt vilken de behöriga myndigheterna ska förse Europeiska bankmyndigheten med all information den behöver för att utföra sina uppgifter enligt direktivet.

Det europeiska systemet för finansiell tillsyn har reviderats efter det att det fjärde penningtvättsdirektivet antogs 2019, vilket också inverkar på de europeiska tillsynsmyndigheternas uppgifter enligt det fjärde penningtvättsdirektivet. I det fjärde penningtvättsdirektivet gavs uppgifter till tre europeiska tillsynsmyndigheter: Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (ESMA). Det europeiska systemet för finansiell tillsyn har ändrats genom en förordning om ändring av finanstillsynsförordningarna som antagits av Europaparlamentet och rådet: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2175 av den 18 december 2019 om ändring av förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), förordning (EU) nr 600/2014 om marknader för finansiella instrument, förordning (EU) 2016/1011 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel. Genom ändringsförordningen fick EBA en ledande samordnings- och övervakningsroll på unionsnivå när det gäller att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, eftersom riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism högst sannolikt har en systemeffekt inom banksektorn. Även det fjärde penningtvättsdirektivet har ändrats i enlighet med denna roll. Efter reformen ansvarar EBA som enda tillsynsmyndighet för de uppgifter som i fjärde penningtvättsdirektivet ålagts de tre europeiska tillsynsmyndigheterna gemensamt.

Reformen av det europeiska systemet för finansiell tillsyn har satts i kraft genom regeringens proposition RP 29/2021 rd. Genom propositionen har en ny 9 kap. 3 a § (Samarbete med Europeiska bankmyndigheten) fogats till penningtvättslagen. I 9 kap. 3 a § finns en informativ hänvisningsbestämmelse till den nya artikeln 9a i EBA-förordningen, där det föreskrivs om EBA:s specialuppgifter vid förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, samt till artikel 9b, där det föreskrivs om begäranden om utredning som EBA riktar till de nationella behöriga myndigheterna. Avsikten med den nya 9 kap. 3 b § som nu föreslås är att komplettera skyldigheterna enligt 9 kap. 3 och 3 a §, som inte inbegriper de behöriga myndigheternas uttryckliga skyldighet att lämna uppgifter till EBA.

EBA:s uppgifter gäller endast aktörer inom finanssektorn. De nationella behöriga myndigheterna är därför tillsynsmyndigheter för de rapporteringskyldiga inom finanssektorn, dvs. Finansinspektionen och Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

Finansinspektionen är skyldig att lämna uppgifter till Europeiska bankmyndigheten också med stöd av 3 a § 5 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

5 §. *Vissa myndigheters allmänna omsorgsplikt.* Det föreslås att 1 mom. ändras genom att Migrationsverket och Brottspåföljdsmyndigheten fogas som myndigheter med så-dan omsorgsplikt som avses i bestämmelsen. Ändringen innebär att Brottspåföljdsmyndigheten och Migrationsverket i sin verksamhet ska se till att uppmärksamhet riktas på förhindrande och avslöjande av penningtvätt och finansiering av terrorism och på att tvivelaktiga transaktioner som uppdagas i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt. För att fullgöra omsorgsplikten behöver Brottspåföljdsmyndigheten och Migrationsverket inte bedöma om en tvivelaktig transaktion som kommit till myndigheternas kännedom eller en viss persons verksamhet uppfyller rekvisitet för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ändringen innebär inte att Brottspåföljdsmyndigheten och Migrationsverket är behöriga myndigheter när det gäller förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism eller brottsbekämpning, och det är inte heller fråga om sådan rapporteringsskyldighet som avses i penningtvättslagen. Ändringen ökar alltså inte Brottspåföljdsmyndighetens och Migrationsverkets befogenheter, utan Brottspåföljdsmyndigheten och Migrationsverket ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om iakttagelser som görs i samband med utövandet av redan föreskrivna befogenheter.

Det föreslås att 1 mom. dessutom ändras så att det i punkten stryks villkoret att Tull-, gränsbevaknings-, skatte- och utskökningsmyndigheterna samt konkursombudsmannen i sin verksamhet ska se till att uppmärksamhet riktas på att misstänkt finansiering av terrorism som uppdagas i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt. Ändringsförslaget hänför sig till den nya 20 punkt som föreslås i 1 kap. 4 §, där tvivelaktig transaktion definieras. Enligt förslaget ska definitionen av en tvivelaktig transaktion omfatta misstanke om finansiering av terrorism och det är därför inte längre nödvändigt att föreskriva om den separat i denna bestämmelse.

6 §. *Bemyndigande att utfärda föreskrifter.* Det föreslås att paragrafen ändras så att Advokatförbundet får motsvarande rätt som tillsynsmyndigheterna att meddela närmare föreskrifter om de riskfaktorer som avses i 3 kap. 1 § 3 mom. och som den rapporteringsskyldiga ska beakta samt om de skärpta åtgärder som avses i 3 kap. 10 § och som är förenade med en högre risk än vanligt för penningtvätt och finansiering av terrorism.

1.2 Lag om centralen för utredning av penningtvätt

4 §. Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket centralen för utredning av penningtvätt trots sekretessbestämmelserna har rätt att av en tillsynsmyndighet och advokatförening som avses i 7 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen få en sådan övervakarspecifik riskbedömning som avses i 2 kap. 2 § i den lagen. Syftet med förslaget är att ge centralen för utredning av penningtvätt behörighet att av en tillsynsmyndighet enligt penningtvättslagen och advokatföreningen begära en övervakarspecifik riskbedömning som de utarbetat. Bestämmelsen kompletterar den ändring som föreslås i 2 kap. 2 § 3 mom. i penningtvättslagen, enligt vilken en övervakarspecifik riskbedömning och ändringar i den på begäran ska utlämnas till centralen för utredning av penningtvätt utan obefogat dröjsmål. När det gäller motiveringen hänvisas det till motiveringen till den lagändring som föreslås i 2 kap. 2 § i penningtvättslagen. Den föreslagna ändringen är förenlig med skyldigheten att samarbeta med myndigheterna enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt och fördjupar samarbetet med de rapporteringsskyldiga enligt 5 punkten. Förslaget grundar sig inte på det fjärde penningtvättsdirektivet, utan det är fråga om nationell reglering.

1.3 Lagen om Finansinspektionen

3 §. Uppgifter. Det föreslås att 2 mom. 5 punkten ändras så att det i bestämmelsen i enlighet med namnet på den gällande penningtvättslagen hänvisas till bestämmelser och föreskrifter om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Samtidigt föreslås det att 2 mom. 5 punkten kompletteras så att Finansinspektionen också ska övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar på dem tillämpliga bestämmelser och föreskrifter om sanktioner och frysning av tillgångar.

Ändringsförslaget har samband med den föreslagna 3 kap. 16 § i penningtvättslagen om kundkontroll i samband med EU:s sanktionsförordningar och nationella frysningsbeslut och genom den införlivas de skyldigheter i den föreslagna bestämmelsen som gäller Finansinspektionens tillsynsobjekt med Finansinspektionens uppgifter.

20 b §. Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag. Det föreslås att det till 3 mom. 3 punkten fogas en bestämmelse om att Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 20 b § 1 och 2 mom., om de behövs för iakttagandet av bestämmelserna och föreskrifterna om sanktioner och frysning av tillgångar.

2 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Penningtvättslagens 3 kap. 8 § 2 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om sådana kunder, produkter, tjänster, betalningsförmedlingar, leveranssätt och geografiska riskfaktorer som kan vara förenade med låg risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt om de förfarandensom ska tillämpas i sådana situationer. Syftet är att dessa situationer och vid behov andra situationer kan beaktas i en statsrådsförordning för att säkerställa att Finland lättare förmår uppfylla skyldigheten att som medlemsstat i EU genom sin reglering reagera på föränderliga risker för penningtvätt och finansiering av terrorism på det sätt som förutsätts i penningtvättsdirektivet.

Enligt penningtvättslagens 3 kap. 10 § 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om sådana kunder, produkter, tjänster, betalningsförmedlingar, leveranssätt och geografiska riskfaktorer som är förenade med en risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som är högre än vanligt samt om förfarandena i sådana situationer. Den tidigare gällande lagen (503/2008) innehöll inte något motsvarande bemyndigande att utfärda förordning och förordningen är därför ny.

Kläm

Eftersom direktivet – – – innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Eftersom förordningen – – innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Eftersom direktiven (och förordningarna) – – innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag (och föreslås bli kompletterade genom lag), föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 3 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 2 § 1 mom. 11 punkten, 4 § 1 mom. 10 punkten underpunkt e, det inledande stycket och underpunkt i i 11 punkten samt 19 punkten, rubriken för 2 kap. och 2 kap. 2 § 4 mom. samt rubriken för 3 § och 3 § 2 mom., 3 kap. 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten, 3 § 1 mom. och 2 mom. 2 punkten, 4 § 3 mom., 8 § 1 mom., 10 § 1 mom. samt 13 § 3 och 4 mom., 4 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 1 § 4 mom. och 3 § 1 mom., 8 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom. och 3 § 1 mom. 4 punkten samt 9 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, 5 § 1 mom. och 6 § 1 mom.,
 av dem 3 kap. 3 § 1 mom. och 3 § 2 mom. 2 punkten och 4 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag 406/2018, det inledande stycket och underpunkt i i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten samt 3 kap. 13 § 3 mom. sådana de lyder i lag 573/2019, 3 kap. 2 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 376/2021 och 3 kap. 8 § 1 mom. sådant det lyder i lag 376/2021, samt
fogas till 1 kap. 4 § 1 mom. nya 20–23 punkter, till 3 kap. nya 3 a och 16 §, till 8 kap. 1 § 1 mom. en ny 9 c punkt samt till 9 kap. en ny 3 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

---

11) revisorer enligt revisionslagen (1141/2015) när de utför uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i den lagen eller 1 § 1 och 3 mom. i lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015) eller utövar annan verksamhet i den egenskap som avses i 1 kap. 1 § 4 mom. i revisionslagen,

---

3 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

(2 mom. stryks)

---

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

10) *tillhandahållare av företagstjänster* en sammanslutning eller näringsidkare som af-färsmässigt tillhandahåller tredje parter någon av följande tjänster:

e) skötande av förvaltarregistrering, när den som ska sköta registreringen har införts i aktieägarförteckningen för ett annat bolag än ett sådant vars värdepapper är föremål för handel på en reglerad marknad enligt 1 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instru-ment (1070/2017).

11) *person i politiskt utsatt ställning* en fysisk person som har betydande offentliga uppdrag som

i) medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett företag som är helt statsägt eller majoritetsägt av staten, eller

19) *brevlådebank* ett kreditinstitut eller finansiellt institut eller ett institut som bedriver motsvarande verksamhet som ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut och som är re-gistrerat i en jurisdiktion där det saknar ett fysiskt verksamhetsställe och en faktisk led-ning, och som inte hör till en kredit- eller finanskoncern eller motsvarande annan ekono-misk sammanslutning som är föremål för offentlig tillsyn,

20) *tvivelaktig transaktion* en för en kund ovanlig transaktion vars primära syfte eller mål den rapporteringsskyldiga inte har kunnat utreda eller en transaktion som efter utredning verkar ovanlig utan någon godtagbar grund,

21) *aktörer som är föremål för frysningsbeslut* aktörer till vilka hör eller vilka äger, innehar eller kontrollerar tillgångar eller ekonomiska resurser som ska frysas antingen enligt en av de förordningar som avses i 2 b § 1 mom. i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) eller enligt ett beslut av centralkriminalpolisen som fattats med stöd av lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013),

22) *kund* en fysisk eller juridisk person till vilken den rapporteringsskyldiga tillhandahåller varor eller tjänster,

23) *kundförhållande* ett avtalsförhållande på basis av vilket den rapporteringsskyldiga tillhandahåller kunden varor eller tjänster och som vid avtalsförhållandets början förväntas vara eller bli varaktigt eller som blir varaktigt på basis av enskilda transaktioners frekvens, regelbundenhet eller varaktighet eller andra omständigheter som är av betydelse för den rapporteringsskyldigas riskbaserade bedömning eller som annars kan jämföras med en affärstransaktion av permanent natur.

---

2 kap

Riskbedömningar och riskhanteringsmetoder

---

2 §

Övervakarspecifik riskbedömning

Den behöriga tillsynsmyndigheten och advokatföreningen ska offentliggöra ett sammandrag av riskbedömningen. Riskbedömningen ska trots sekretessbestämmelserna på begäran lämnas ut till centralen för utredning av penningtvätt utan obefogat dröjsmål.

3 §

Den rapporteringsskyldigas riskbedömning och riskhanteringsmetoder

---

Den rapporteringsskyldiga ska i riskbedömningen beakta arten, storleken och omfattningen av sin verksamhet. Den rapporteringsskyldiga ska med beaktande av dessa faktorer ha tillräckliga verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller för att minska och effektivt hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna ska åtminstone omfatta

- 1) utveckling av interna verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller samt beskrivning, verifiering och utveckling av de riskhanteringsmodeller som ska användas,
  - 2) åtgärder för kundkontroll, rapportering och bevarande av uppgifter,
  - 3) kontroll av de anställdas oförvitlighet, tillförlitlighet och kompetens samt kontinuerliga upprätthållande av yrkesskickligheten under anställningsförhållandet i den omfattning som arbetsuppgifterna förutsätter,
  - 4) intern kontroll och efterlevnadskontroll samt utnämning av en efterlevnadsansvarig på ledningsnivå och intern revision, om det är motiverat med tanke på arten och storleken av den rapporteringsskyldigas verksamhet.
-

3 kap

Kundkontroll

2 §

Kundidentifiering och kontroll av kundens identitet

De rapporteringsskyldiga får inte ha anonyma konton eller anonyma kundförhållanden eller konton eller kundförhållanden under fingerade namn, med de undantag som föreskrivs i denna paragraf. De rapporteringsskyldiga ska identifiera sina kunder och kontrollera deras identitet vid etablering av ett kundförhållande. Dessutom ska den rapporteringsskyldiga identifiera sina kunder och kontrollera identiteten, om (7.5.2021/376)

1) en enskild transaktion utförs och

3) det är fråga om en tvivelaktig transaktion, eller

3 §

Uppgifter om kundkontroll och bevarande av uppgifterna

Den rapporteringsskyldiga ska ha aktuella och relevanta uppsättningar av alla handlingar och uppgifter som gäller kundkontroll och kundens affärstransaktioner. Uppgifterna ska bevaras på ett tillförlitligt sätt i fem år från det att ett kundförhållande har upphört. När det är fråga om en enskild transaktion enligt 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. i den paragrafen ska uppgifter om kundkontroll bevaras i fem år från det att transaktionen har slutförts.

Av kundkontrolluppgifterna ska följande bevaras

2) representanters namn, födelsetid och personbeteckning; i fråga om allmänna intressebevakare bevaras dock i stället för intressebevakarens namn, födelsetid och personbeteckning tjänsteleverantörens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteleverantören har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,

3 a §

Behandling av uppgifter om domar i brottmål och brott

En rapporteringsskyldig har rätt att som uppgift om kundkontroll använda och på annat sätt behandla en uppgift om domar i brottmål eller brott som gäller en kund, om uppgiften är allmänt tillgänglig och nödvändig för

1. bedömning av riskerna för penningtvätt eller finansiering av terrorism i samband med kundförhållandet, eller
2. fullgörande av utredningsskyldigheten enligt 3 kap. 4 § i anslutning till en ovanlig transaktion.

En uppgift som avses i 1 mom. ska förvaras åtskild från kundregistret och raderas senast fem år efter det att informationen första gången registrerades.

Det som i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen föreskrivs om åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter tillämpas också när personuppgifter som avses i 1 mom. i denna paragraf behandlas.

4 §

Inhämtande av uppgifter om kunder samt fortlöpande uppföljning och utredningsskyldighet

De rapporteringsskyldiga ska särskilt fästa vikt vid transaktioner som till sin struktur eller storlek eller i förhållande till den rapporteringsskyldigas storlek eller driftställe är ovanliga. Samma förfarande ska tillämpas om transaktionerna inte har något uppenbart ekonomiskt syfte eller inte är förenliga med den rapporteringsskyldigas erfarenheter av eller uppgifter om kunden. Vid behov ska ursprunget till medlen i en affärstransaktion utredas.

8 §

Förenklade åtgärder för kundkontroll

De rapporteringsskyldiga kan vid tillämpningen av 2–4 och 6 § tillämpa förenklade åtgärder för kundkontroll, om de utifrån den i 2 kap. 3 § avsedda riskbedömningen bedömer att ett kundförhållande är förenat eller en enskild transaktion är förenad med låg risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. De rapporteringsskyldiga ska dock följa kundförhållanden på det sätt som anges i 4 § 2 mom. i detta kapitel för att upptäcka ovanliga eller tvivelaktiga transaktioner.

10 §

Skärpta åtgärder för kundkontroll

De rapporteringsskyldiga ska tillämpa ett skärpt förfarande för kundkontroll i de fall som beskrivs i 11–13 a § i detta kapitel samt om de utifrån den i 2 kap. 3 § avsedda riskbedömningen bedömer att den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förenad med fallet är högre än vanligt. Detsamma gäller om kunden eller transaktionen har beröringspunkter med en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism enligt kommissionens bedömning utgör en avsevärd risk för EU:s inre marknad eller inte uppfyller de internationella förpliktelsena.

---

13 §

Skärpta åtgärder för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning

Om en kund eller kundens verkliga förmånstagare är en person i politiskt utsatt ställning eller en sådan persons familjemedlem eller känd som medarbetare till en sådan person, ska

1. den rapporteringsskyldigas högre ledning godkänna att ett kundförhållande inleds med en sådan person,
2. den rapporteringsskyldiga vidta lämpliga åtgärder för att få reda på ursprunget till den förmögenhet och de medel som hör till kundförhållandet eller transaktionen, och
3. den rapporteringsskyldiga ordna skärpt och fortlöpande övervakning av kundförhållandet.

När en person inte längre har ett betydande offentligt uppdrag ska den rapporteringsskyldiga åtminstone under 12 månader beakta om personen fortfarande utgör en risk och tillämpa motsvarande lämpliga åtgärder utifrån en riskbaserad bedömning tills personen inte längre anses utgöra någon specifik risk i fråga om personer i politiskt utsatt ställning.

---

16 §

Kundkontroll i samband med EU:s restriktiva åtgärder och nationella frysningsbeslut

Den rapporteringsskyldiga ska alltid när ett kundförhållande etableras och vid fortlöpande övervakning av kundförhållandet samt i de situationer som avses i 3 kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och 2 mom. innan en enskild transaktion utförs försäkra sig om huruvida kunden är föremål för frysning av tillgångar enligt EU:s förordningar om restriktiva åtgärder eller lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013).

Om den rapporteringsskyldiga vid den fortlöpande övervakningen av kundförhållandet konstaterar att kunden är föremål för åtgärder som avses i 1 mom., ska den förordning om EU:s restriktiva åtgärder som hänför sig till ärendet eller lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism tillämpas på kundförhållandet. Den rapporteringsskyldiga ska dessutom meddela utmätningsmannen behövliga uppgifter på det sätt som föreskrivs i 2 b § 3 mom. i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (1967/659) och i 14 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism.

4 kap

Rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner

1 §

Skyldighet att rapportera tvivelaktiga transaktioner

Efter att ha fullgjort utredningsskyldigheten enligt 3 kap. 4 § 3 mom. ska en rapporteringsskyldig utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt enligt lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) rapportera tvivelaktiga transaktioner. Tvivelaktiga transaktioner ska rapporteras oavsett om en kundrelation har etablerats eller avböjts och om transaktionen har utförts, avbrutits eller avböjts.

7 kap

Tillsyn

1 §

Tillsynsmyndigheterna och anmälan till centralen för utredning av penningtvätt

Tillsynsmyndigheterna, Energimyndigheten, advokatföreningen, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de utifrån omständigheter som kommer fram i samband med tillsynen eller annars när de sköter sina uppgifter observerar en tvivelaktig transaktion.

3 §

Inspektionsrätt

Tillsynsmyndigheten och advokatföreningen har trots sekretessbestämmelserna rätt att granska handlingar, andra upptagningar och datasystem som gäller de rapporteringsskyldigas verksamhet och förvaltning, i den utsträckning som behövs för att fullgöra tillsynsuppgiften enligt denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Tillsynsmyndigheten och advokatföreningen har rätt att av rapporteringsskyldiga avgiftsfritt få behövliga kopior av handlingar och andra upptagningar som avses i denna paragraf. Tillsynsmyndigheten och advokatföreningen har rätt att utföra inspektioner på

rapporteringskyldigas andra driftställen än utrymmen som används för boende av permanent natur, eller helt eller delvis virtuellt. Den rapporteringskyldiga ska på begäran av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen lämna de handlingar och andra upptagningar som gäller den rapporteringskyldigas verksamhet och förvaltning för granskning. Den rapporteringskyldiga ska ge tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen tillträde till de system hos den rapporteringskyldiga till vilka tillträde är nödvändigt vid inspektionen.

---

8 kap

Administrativa påföljder

1 §

Ordningsavgift

Tillsynsmyndigheten ska påföra rapporteringskyldiga tillsynsobjekt enligt 7 kap. 1 § 1 mom. en ordningsavgift, med undantag för näringsidkare och sammanslutningar som avses i 1 kap. 2 § 2 mom., om tillsynsobjekten uppsåtligen eller av oaktsamhet

---

4) försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 4 § att inhämta uppgifter om kunder, fortlöpande följa kundförhållanden och utreda ovanliga kundtransaktioner,

---

9 c) försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 16 § att utföra kundkontroll i syfte att iaktta EU:s restriktiva åtgärder och Centralkriminalpolisens frysningsbeslut,

---

Beloppet på ordningsavgiften ska basera sig på en samlad bedömning. Vid bedömningen ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning och varaktighet. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 1 000 och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro.

---

3 §

Påföljdsavgift

Tillsynsmyndigheten ska påföra rapporteringskyldiga tillsynsobjekt enligt 7 kap. 1 § 1 mom. en påföljdsavgift, med undantag för näringsidkare och sammanslutningar som avses i 1 kap. 2 § 2 mom., om de uppsåtligen eller av oaktsamhet allvarligt, upprepade gånger eller systematiskt

---

4) försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 4 § att inhämta uppgifter om kunder, fortlöpande följa kundförhållanden och utreda ovanliga transaktioner,

---

9 c) försummar eller bryter mot skyldigheten enligt 3 kap. 16 § att utföra kundkontroll i syfte att iaktta EU:s restriktiva åtgärder och Centralkriminalpolisens frysningsbeslut,

---

9 kap

Särskilda bestämmelser

1 §

Utbildning och skydd för anställda samt anvisningar

Genom att se till att de anställda får utbildning ska en rapporteringsskyldig säkerställa att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Den rapporteringsskyldiga ska utse en person i sin ledning som vid den ansvarar för kontrollen över att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Den rapporteringsskyldiga ska också utse en person som ansvarar för den interna kontrollen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, om det är motiverat med tanke på den rapporteringsskyldigas storlek och art. Om den rapporteringsskyldiga hör till en koncern eller en annan finansiell sammanslutning ska den dessutom iakttä koncernens eller sammanslutningens interna förfaranden och anvisningar för att säkerställa att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Dessa interna förfaranden i en koncern eller en annan finansiell sammanslutning ska omfatta minst

---

2) bestämmelser på koncernnivå som gäller koncerninternt informationsutbyte om kunder, konton och transaktioner för att övervaka och kontrollera att regleringen iakttas i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, inklusive uppgifter om och en bedömning av ovanliga transaktioner eller andra åtgärder,

---

3 b §

Lämnande av uppgifter till Europeiska bankmyndigheten

Finansinspektionen och Regionförvaltningsverket i Södra Finland ska lämna Europeiska bankmyndigheten all information den behöver för att sköta sina uppgifter enligt penningtvättsdirektivet.

---

5 §

Vissa myndigheters allmänna omsorgsplikt

Tull-, gränsbevaknings-, skatte- och utredningsmyndigheterna, Migrationsverket, Brottsförhindermyndigheten samt konkursombudsmannen ska i sin verksamhet se till att uppmärksamhet riktas på förhindrande och avslöjande av penningtvätt och finansiering av terrorism och på att tvivelaktiga transaktioner som uppdagas i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt.

---

6 §

Bemyndigande att meddela föreskrifter

Tillsynsmyndigheterna och Advokatförbundet får meddela närmare föreskrifter om de riskfaktorer enligt 3 kap. 1 § 2 mom. som de rapporteringsskyldiga ska beakta, om de förenklade åtgärder enligt 3 kap. 8 § som anknyter till en lägre risk än vanligt för penningtvätt och finansiering av terrorism och om de skärpta åtgärder enligt 3 kap. 10 § som anknyter till en högre risk än vanligt för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

Centralen för utredning av penningtvätt har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en tillsynsmyndighet och advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism få en sådan övervakarspecifik riskbedömning som avses i 2 kap. 2 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 3 § 2 mom. 5 punkten och 20 b § 3 mom. 3 punkten, av dem 20 b § 3 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 402/2018, som följer:

3 §

Uppgifter

Finansinspektionen fullgör sina lagstadgade uppgifter genom att
-----

5) övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar på dem tillämpliga bestämmelser och föreskrifter om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt förordningar om restriktiva åtgärder inom EU och de beslut som har meddelats med stöd av lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013),
-----

20 b §

Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag

-----
Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om de behövs för att
-----

3) förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism eller iaktta bestämmelserna och föreskrifterna om sanktioner och frysning av tillgångar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

..minister Förnamn Efternamn

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-510-0 (pdf)

Augusti 2021